

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายต่อการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจและหลอดเลือด หอผู้ป่วยกึ่งวิกฤติโรคหัวใจและหลอดเลือด งานการพยาบาลอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกรกฎาคม 2542 จำนวน 20 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติดังนี้คือ เป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยได้ เป็นผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่ยังอยู่ใน 24 ชั่วโมงแรกหลังจากเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจและหลอดเลือด หรือหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤติโรคหัวใจและหลอดเลือด โดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ หัวใจเต้นผิดจังหวะอย่างรุนแรงที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเลือดที่ออกจากหัวใจภาวะหัวใจวาย ช็อค และอาการเจ็บอกจากกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดยังคงอยู่หรือเกิดซ้ำขึ้นอีกหรือถ้ามีภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวต้องได้รับการแก้ไขแล้ว อัตราการเต้นของหัวใจอยู่ในช่วง 60 - 100 ครั้งต่อนาที ขณะพัก และเป็นผู้ป่วยที่เต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 10 ราย และเลือกผู้ป่วยเข้ากลุ่มด้วยวิธีสุ่ม โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคล้ายคลึงกันในเรื่องอายุที่แตกต่างกันไม่เกิน 10 ปี และมีบริเวณการตายของกล้ามเนื้อหัวใจตำแหน่งเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันโดยการวินิจฉัยจากแพทย์ กลุ่มทดลองจะได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง กลุ่มควบคุมจะได้รับการพยาบาลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วน คือ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตของนิวการ์เทนและคณะที่มีชื่อว่า Life satisfaction Index A (LSIA) แปลและดัดแปลงเป็นภาษา

ไทยโดยศรีเรือน แก้วกังวาล ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .82 และแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของบาร์เทิล ที่มีชื่อว่าดัชนีบาร์เทิลเอดีแอล (Barthel ADL Index : BAI) แปลและดัดแปลงเป็นภาษาไทยโดยสุทธิชัย จิตะพันธุ์กุลและคณะ (Jitapunkul et al., 1994) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .76 2) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยแนะนำตนเองและแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย ต่อมาผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความพึงพอใจในชีวิต Life Satisfaction Index A และแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน Barthel ADL Index ในครั้งที่ 1 ภายหลังผู้ป่วยเข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจและหลอดเลือด หรือหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤติโรคหัวใจและหลอดเลือดได้ 24 ชั่วโมง จากนั้นผู้ป่วยกลุ่มทดลองจะได้รับการพยาบาลตามแผนการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง โดยการติดตามเยี่ยมและให้การดูแลผู้ป่วยทุกวันจนกระทั่งออกจากโรงพยาบาล ซึ่งจะใช้เวลาครั้งละประมาณไม่เกิน 1 ชั่วโมง แต่เวลาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยแต่ละราย หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจในชีวิต และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันครั้งที่ 2 ในวันที่ผู้ป่วยย้ายออกหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจและหลอดเลือด หรือหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤติโรคหัวใจและหลอดเลือด และครั้งที่ 3 ทำการประเมินในวันที่ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล โดยการประเมินครั้งที่ 2 และ 3 ใช้แบบวัดเดียวกับครั้งที่ 1 สำหรับกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง แต่จะได้รับการพยาบาลตามปกติ แล้วทำการประเมินความพึงพอใจในชีวิต และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในครั้งที่ 2 และ 3 ตามเวลาเดียวกันกับกลุ่มควบคุม เมื่อได้รับข้อมูลครบเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มากกว่าก่อนได้รับการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .005$ และ $p < .05$)

2. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มีความพึงพอใจในชีวิตก่อนและหลังได้รับการพยาบาลไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ มีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่แตกต่างกัน

4. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ มีความพึงพอใจในชีวิตไม่แตกต่างกัน

การนำผลการวิจัยไปใช้

ถึงแม้ว่าในการวิจัยครั้งนี้จะพบว่าผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายมีผลทำให้ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายกลุ่มทดลองเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ทำให้ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น และความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและความพึงพอใจในชีวิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันแต่ผู้วิจัยพบว่าการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย สามารถให้ประโยชน์แก่ผู้ป่วยหลายประการ ได้แก่

1. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง มีความพึงพอใจในการพยาบาลที่ได้รับ

2. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสมภายหลังเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย

3. ผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่ได้รับการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการจำกัดการออกกำลังกายและการเคลื่อนไหวของร่างกายภายหลังเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. พยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ควรนำแนวคิดตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงลงมาปฏิบัติจริงในคลินิก โดยมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กันและกัน ร่วมกันในการตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดจากการจำกัดการออกกำลังกายและการเคลื่อนไหวของร่างกาย และเพื่อให้หัวใจกลับมาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับสภาพเดิมให้มากที่สุด ภายหลังผู้ป่วยเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย

2. ควรให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลต่อผู้ป่วย ที่ผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์อย่างมีเป้าหมายระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการกำหนดปัญหา ตั้งเป้าหมาย และวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและการประเมินผล ให้แก่พยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย

3. ควรนำแนวคิดการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิง มาเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจและหลอดเลือด หรือหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤติโรคหัวใจและหลอดเลือด จนกระทั่งผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล

ด้านการศึกษาพยาบาล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สามารถเป็นแนวทางให้นักศึกษาพยาบาลมีทักษะในการพยาบาลตามแนวคิดของทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ในการเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ภายหลังการเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายในผู้ป่วยสูงอายุ

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. งานวิจัยครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่เข้ารับการรักษาเฉพาะโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เท่านั้น จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายทั้งหมด และไม่สามารถนำผลการวิจัยไปอ้างอิงในกลุ่มผู้ป่วยสูงอายุอื่นที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจในชีวิตในการศึกษาครั้งนี้ อาจเป็นเครื่องมือที่ไม่ไวต่อการเปลี่ยนแปลง ทำให้ไม่สามารถบอกความแตกต่างของคะแนนความพึงพอใจในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงในระยะเวลาอันสั้น

3. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาค้นข้างสั้น อาจจะทำให้ไม่สามารถเห็นความแตกต่างของความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยภายหลังได้รับการพยาบาลได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไปคือ

1. ควรมีการศึกษาถึงผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงซ์ในผู้ป่วยสูงอายุโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ที่มีจำนวนตัวอย่างที่มากขึ้น และทำการสำรวจก่อนว่าไม่มีการใช้โปรแกรมการฟื้นฟูสภาพหัวใจ รวมทั้งควรศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มอื่น
2. ควรทำการศึกษาโดยใช้เครื่องมือวัดความพึงพอใจในชีวิตที่มีความไวมากกว่านี้ หรือเครื่องมือที่มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลง ที่สามารถบอกความแตกต่างได้ในระยะเวลาอันสั้น
3. ควรมีการศึกษาในระยะยาว โดยเฉพาะตัวแปรความพึงพอใจในชีวิต ทั้งนี้อาจจะทำให้สามารถมองเห็นความแตกต่างภายหลังได้รับการพยาบาลได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. ควรควบคุมปัจจัยอื่นที่มีผลต่อตัวแปรที่ศึกษา เช่น ระยะเวลาการเจ็บป่วย เนื่องจากเป็นตัวแปรภายนอกที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิต
5. ควรมีการศึกษาถึงผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงซ์ในผู้ป่วยสูงอายุ โดยมีการวัดความพึงพอใจในการพยาบาล ตามข้อเสนอ (proposition) ของทฤษฎี